

NÁŠ SVĚT

FAUNA A FLÓRA KOLEM NÁS (projekt kreativního vzdělávání)

MgA. Marek Dias

Tento projekt r.č. **0213000130** je realizován za finanční spoluúčasti Evropské unie prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK ČR

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO
KULTURY

Obsah:

Představení projektu.....	str. 2
Popis realizace projektu.....	str. 2 - 3
Použité výtvarné techniky.....	str. 4 - 7
Výstupy pedagogů	str. 8 - 45
Výstupy a prezentace projektu.....	str. 46 – 48

Představení projektu

Vícedenní kreativně vzdělávací program byl určený dětem s mentálním, fyzickým nebo kombinovaným postižením, které pod vedením výtvarníka a mentora, lektorů zoo a speciálních pedagogů poznávaly jednotlivé druhy a život zvířat v zoo prostřednictvím přímého zážitku. Své poznatky a prožitky ztvárnily pomocí jednoduchých výtvarných technik přímo v terénu v areálu zoo a následně realizovaly své pocity a nabyté zkušenosti kreativním způsobem s využitím různých výtvarných technik v jim dobře známém prostředí školy.

Důležitou součástí projektu byly dva dny strávené v zoo. Ve spolupráci lektorek zoo, výtvarníka a speciálních pedagogů partnera projektu pozorovaly zvířata, poznaly zákulisí zoo, vyzkoušely si práci ošetrovatele, kdy byly v kontaktu s vybranými druhy zvířat a získaly tak ke zvířatům bližší vztah. S využitím jednoduchých terénních výtvarných technik, jako je například kresba nebo akvarel, přitom vytvářely výtvarný záznam probíhajících aktivit zvířat a jejich prostředí. Své kreativní schopnosti, pod vedením pedagoga a výtvarníka, následně využily při práci v centru Arpida. Jednotlivé druhy zvířat, se kterými se v zoo setkaly, tak lépe poznaly skrze výtvarné techniky, jako je kresba, malba, modelování, linoryt, enkaustika apod.

Rozšířením kreativního vzdělávání o projektovou výuku zahrnula tato technika daleko širší vzdělávací okruhy. Prostřednictvím prvotního zážitku a následnou výtvarnou práci dětí pod vedením pedagoga se děti – žáci naučí a zafixují poznatky z mnoha vyučovacích předmětů.

Kreativní vzdělávání je pro skupinu dětí s handicapem vhodnou alternativou ke klasickým vzdělávacím technikám. Děti navštěvující základní školu v Centru Arpida s mentálním, fyzickým či kombinovaným postižením mají mnohdy, i přes individuální přístup pedagogů i asistentů, problémy ve vzdělávacím procesu. Metoda kreativního vzdělávání v kombinaci s projektovou výukou přináší v dané cílové skupině daleko lepší vzdělávací výsledky.

Popis realizace projektu

V počátcích realizace projektu proběhl v rámci centra Arpida výběr dětských skupin a speciálních pedagogů angažovaných v projektu. Dalším krokem byla pracovní schůzka výtvarníka – lektora s angažovanými pedagogy, kde byly seznámeni s průběhem projektu, metodickými kroky, možnostmi použitých výtvarných technik a metodikou aplikace získaných dovedností při výuce.

V období, od října do prosince 2022 – první část a v období od ledna do června 2023 – druhá část, se jednotlivé dětské skupiny (žáci a klienti centra Arpida s mentálním, fyzickým nebo kombinovaným postižením) společně se speciálním pedagogem a asistentem pedagoga pod vedením výtvarníka a lektora ze zoologické zahrady Hluboká nad Vltavou zúčastnily několika Workshopů v Zoo Hluboká nad Vltavou. V úvodu workshopů se účastníci seznámili s vybranými druhy zvířat, kdy mohly zvířata poznávat nejen vizuálně, ale také hapticky či pomocí čichu. Účastníci tak mohli prozkoumat například členění krunýře želvy, povrchovou strukturu hadí kůže nebo hladkost a jemnost králičí srsti. Své poznatky děti i pedagogové zaznamenávali jednoduchými výtvarnými technikami – kresba tužkou, pastelkami nebo perokresbou. Pod vedením výtvarníka pak byly účastníci upozorněni na zákonitosti

prvotních skic s důrazem na charakteristické rysy jednotlivých zvířat a možnosti využití vybrané výtvarné techniky.

V dalším průběhu workshopů účastníci měli možnost aktivně pečovat pod vedení lektorů o vybraná zvířata v Zoo Hluboká nad Vltavou. Děti si mohli pochovat želvu a hada, nakrmit kozy, lišky korsak, rosomáky, sviště a surikaty. Aktivní péče byla limitována handicapem jednotlivých dětí (některé děti s pohybovým handicapem, děti na vozíku a jiné).

Další kresebné skici či kresby vznikali i v terénu u jednotlivých zvířat (například kresby koz či plameňáků).

Úkolem pedagogů v rámci workshopu bylo také nalézt nové přístupy aktivního zapojení dětí při využití možností metod kreativního vzdělávání. Výsledkem bylo například práce s mapou, kdy děti vytvoří mapu zoo, do které následně vlepují dle konkrétního zadání jednotlivá zvířata. Pedagog s lektorem dětem následně vypráví o jednotlivých zvířatech. Poté děti vypráví svým spolužákům o vybraném či oblíbeném zvířeti. Popíše, co si zapamatovalo a kde dané zvíře ostatní děti mohou v zoo najít. Při práci s mapou mohou děti místo vlepování jednotlivá zvířata do mapy nakreslit. Další klíčovou dovedností je také orientace dětí v mapě. Mapa může také následně sloužit jako metodická pomůcka při výuce v jednotlivých předmětech, kdy si děti vybaví, co prožili při návštěvě v zoo. Do mapy mohou následně doplňovat další poznatky a informace.

V další fázi projektu výtvarník vytvořil s dětmi ukázky jednotlivých výtvarných technik s ohledem na možnosti práce dětí s handicapem, které následně pedagogové používali při vlastní výuce.

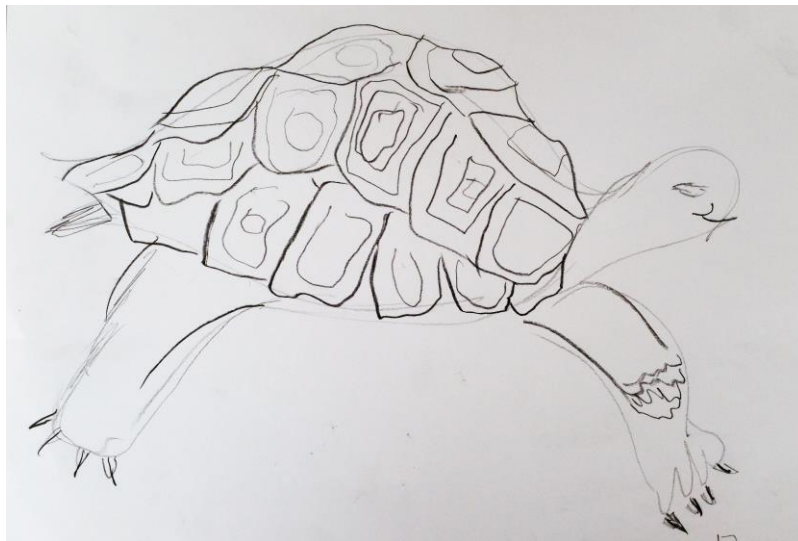
Poslední fází projektu byla aplikace získaných dovedností kreativního vzdělávání jednotlivými pedagogy ve výuce různých předmětů. Asi nejsilnější bylo zastoupení využití získaných kompetencí v předmětu výtvarná výchova. Dalšími předměty, kde pedagogové aplikovali získané kompetence kreativního vzdělávání, byla výuka angličtiny, přírodopisu, českého jazyka a literatury a matematiky. V neposlední řadě lze aplikovat získané kompetence při terapii, jako jsou dechová cvičení, ergoterapie, arteterapie, canisterapie a hippoterapie.

Výsledky a výstupy projektu, byly prezentovány na odborné konferenci a průběžně vystaveny v Centru Arpida. Výtvarné práce vzniklé v průběhu projektu jsou vystaveny na výstavě v areálu Zoo Hluboká nad Vltavou.

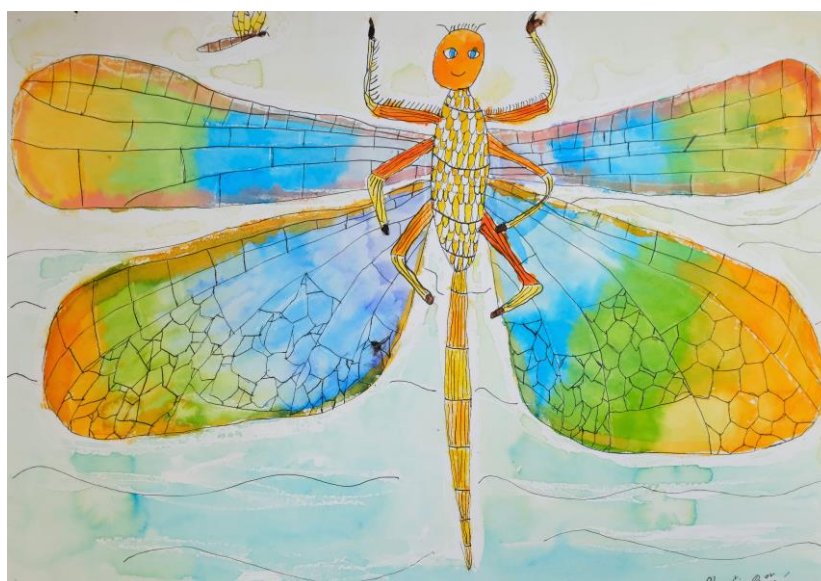

Použité výtvarné techniky:

Kresba patří k nejstarším výtvarným projevům člověka. Vyjadřovacím prostředkem kresby je linie. Ta má mnoho podob, od vlasové čáry až po silnou robustní stopu. Osobitý rukopis každého kreslíře určuje také kresebný nástroj a podklad. Optimálním kresebným nástrojem jsou měkké tužky a tuhy označené číslem 1B až 8B, které zanechávají tmavší stopu a citlivě reagují na přítlak ruky. Dalšími materiály jsou pastelky, voskovky, olejové pastelky, křídlové pastelky, rudka, uhel, černé a barevné tuše. Zajímavého kresebného výrazu dosáhneme netradičními nástroji: dřívkem, špejlí, hřebenem, kartáčkem, stéblem trávy, ptačím pírkem, rákosem nebo vlastním prstem.

Kolorovaná kresba její základ tvoří nejčastěji kresba tuší nebo permanentním fixem doplněná o akvarelovou či vodovou malbu. Zajímavých struktur dosáhneme vykrytím plochy například voskovou tužkou.

Malba je výtvarná technika, jejímž hlavním vyjadřovacím prostředkem je barevná skvrna. Podkladem je čtverek, překližka nebo malířské plátno. Mezi klasické malířské techniky využitelné v mateřských školách patří především tempera, malba prstovými barvami, akrylovými barvami a akvarel.

Tempera je technika vrstvení krycích barev. Použití krycích barev vyžaduje zvolit správný postup nanášení, kdy první vytváříme podklad a pozadí a následně obraz zpřesňujeme. Naposled vytváříme detail. Temperové barvy můžeme nechat mezi jednotlivými kroky zaschnout, nebo pracujeme do vlhké barvy. Při tomto postupu dochází k míchání barev přímo na papíře nebo malířském plátně. Temperová malba umožňuje vytváření strukturálního povrchu. Při práci s temperou využíváme ploché štětce nebo malířské špachtle. Klasická tempera je mnohdy nahrazena akrylovými barvami.

Akvarel neboli práce s vodovými barvami je jednou z nejobtížnějších výtvarných technik, která vyžaduje zkušenost a také rychlost při práci. Tato technika není krycí. Technika akvarel využívá rozdílné sytosti barev v závislosti na ředění vodou a množství vrstev. U akvarelu se nepoužívá bílá barva. Tu nahrazuje bílý podkladový papír. Nejvhodnějším podkladem je hrubozrnný akvarelový papír. Malovat lze na vlhkém nebo suchém podkladu, plošky barev se rozpíjejí a prostupují.

Olejová malba je velmi náročnou technikou, a vzhledem k dlouhé době schnutí jednotlivých vrstev, pro práci ve škole nevhodná.

Grafické techniky

Linoryt patří mezi techniky tisku z výšky. Práci žáků usnadní výběr vhodného lina. Nevhodné jsou lina s tlumící vrstvou. U dětí s poruchou motoriky nebo omezenou pohyblivostí je vhodné lino připevnit na vhodnou podložku. Odrývání provádíme rydly s různou šířkou. Pro tisk se používají olejové nebo vodou ředitelné barvy na linoryt. Nejednodušší variantou je jednobarevný tisk. Při vícebarevném tisku tiskneme nejprve světlé barvy a následně barvy tmavé.

Suchá jehla je technika, při které ostrým špičatým nástrojem ryjeme do měkkého materiálu. Použití litografického kamene nebo měděných desek bývá ve školním prostředí obtížné. Náhradou mohou být silnější plastové desky. Tato technika patří mezi tisky z hloubky, kdy barvu zatíráme do vyrytých mezer.

Frotáž je zvláštní technikou otisku a nepravou grafickou technikou. Jde o snímání struktur předmětů, kamenných, přírodních či keramických reliéfů. Frotáž lze provést i tiskem nebo slepotiskem. Jednobarevné a vícebarevné frotáže můžeme dotvářet kresbou nebo sestavovat do koláží.

Xerografie je řazena často k nepravým grafickým technikám. Jde o kopie předmětů či struktur pořízené kopírovacím strojem. Můžeme je dále dotvářet kresbou, kolorováním, malbou nebo z nich vytvářet papírové koláže.

Modelování patří mezi oblíbené výtvarné techniky. Ve školním prostředí je nejrozšířenější práce s keramickou hlinou. Rozeznáváme dva výtvarné postupy modelování. Při prvním odebíráme hmotu pomocí očka, dláta nebo sekáče. Tato technika se využívá při práci s kamenem, dřevem nebo sádrou. Druhý postup je založen na přidávání materiálu například při práci s plastickou hlinou, modelínou nebo moduritem.

Keramická plastika vyžaduje vytvoření dutého tvaru a zamezení uzavření této dutiny. Žáci nejčastěji modelují pomocí prstů. Je ale vhodné naučit žáky používat také nástroje, jako jsou modelovací špachtle, modelovací očka, rydla nebo razidla.

Výstupy pedagogů

Skupina Mgr. Bohdany Kamešové

Kresby zvířat v edukativní místnosti Zoo Hluboká nad Vltavou

Vzdělávání v učebně vzdělávacího centra Zoo Hluboká nad Vltavou - přímý kontakt se zvířaty.

Práce s dětskou literaturou s tematikou zvířat, čtení o zvířatech, vyhledávání v textu, vypravování.

Průběh: Žáci si měli z domova donést jednu nebo i více knih se zvířecím hrdinou. Ve škole si knihy prohlédli a udělali výstavku knih. Každý si pak vybral jednu oblíbenou dětskou knihu a připravil si pro ostatní krátké povídání o zvířecím hrdinovi z dané knihy.

Využití přírodnin při tvoření zvířat.

Materiály a pomůcky: přírodniny, tavná pistole a náboje, lepenková podložka, umělé oči.

Vlastní práce: Žáci měli za úkol donést si z domova různé přírodniny (šišky, listy, kaštiny apod.). Ve škole pak pomocí tavné pistole a lepidla Herkules spojovali přírodniny k sobě a vytvářeli zvířátka. Někteří pracovali samostatně, jiní vyžadovali dopomoc pedagoga, zejména při práci s tavnou pistolí.

Každý žák si vytvořil několik samostatných zvířátek. Dohromady pak děti pracovaly na vytvoření jednoho společného obrazu z listů a malých zvířátek.

Ryba, kterou jsem viděl v zoo (kresba voskovými pastelkami, kolorování vodovými a anilinovými barvami)

Motivace: povídání o výlovu rybníka, kterou někteří žáci viděli; vypravování o životě ryb, druhy ryb

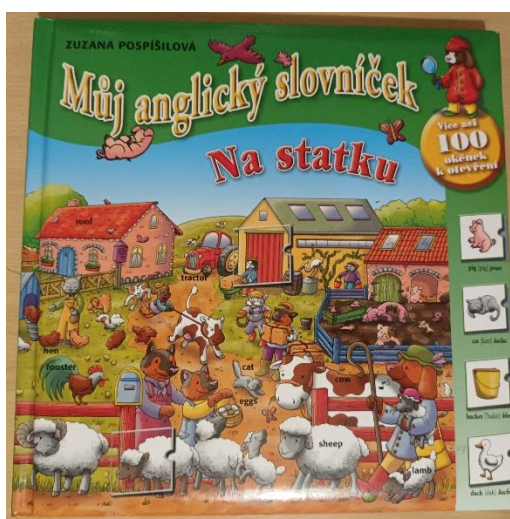
Materiály a pomůcky: voskové pastelky, anilinové barvy, karton formátu A4

Průběh: Žáci si načrtli rybu na daný formát papíru a poté kreslili obrys i detaily voskovými pastelkami. Někteří si vyzkoušeli i frotáž přes bublinkovou folii, která připomíná rybí šupiny. Nakonec svůj výkres přemalovali anilinovými nebo vodovými barvami.

Zvířata v anglickém jazyce

Žáci s lehkým mentálním postižením se v ZŠ při centru Arpida učí cizí (anglický) jazyk v časové dotaci 1 vyučovací hodiny týdně. Tematický celek Zvířata – Animals bývá pravidelně každoročně zařazen do výuky. Je to téma, které žáky obvykle baví.

Žáci byli motivováni knihou Anglický obrázkový slovník, kterou si společně na zemi na koberci prohlédli. Poté si vzpomínali na zvířata, která viděli při návštěvě zoo a zkusili je říkat také v angličtině. Slovíčka, která neznali, našli ve slovníku.

Ryba, kterou jsem viděl v zoo (plastická tvorba, lepení částí kartonů na podložku, překrytí alobalem, přelepení, patina akrylovou barvou)

Materiály a pomůcky: podložka (karton/lepenka) A4, hercules, alobal, lepenková krabice k rozstříhání, lepenková kolečka a další tvary (odpadový materiál z výseku), akrylová barva, houbička.

Provedení: Žáci si nastříhali malé čtverce a obdélníky z lepenky. Měli také možnost vzít si vysekané kruhy nebo půlkruhy. Z těchto komponentů se pokoušeli sestavit tvar těla ryby. Jednotlivé části poté na podložku přilepili lepidlem Herkules. Na zafixovaný základ přiložili obdélník z alobalu a pomocí prstů uhlazovali přes jednotlivé vystouplé tvary od středu směrem k okrajům. Na závěr se provedla patina pro získání kovového vzhledu – nanesení černé akrylové barvy pomocí houbičky.

Pod sněhovou peřinou – Práce s ALBI tužkou s následným tvořením venku (malba na sněh)

Motivace: Práce s ALBI tužkou s knihou Hravá přírodověda. Zvolili jsme dvoustranu Pod sněhovou peřinou, kde žáci pomocí Albi tužky poslouchali informace o životě zvířat v zimě.

Materiály a pomůcky: temperové barvy zředěné, nalité do lahviček, mobilní telefon k fotografování

Venku bylo mrazivé počasí a napadl čerstvý sníh. Toho jsme využili a vyzkoušeli si malbu temperovými barvami, které byly naředěné vodou a nalité do malých lahviček. Nejprve si žáci vyzkoušeli sahat na samotný sníh, popsali jsme si vlastnosti sněhu. Pak jsme si povídali o zvířatech, která u nás v zimě můžeme vidět třeba v lese. Poté se žáci pustili do samotné kreativní práce a zkoušeli si malovat zvířata, někteří i rostliny přímo do sněhu. Lahvičky s barvami si půjčovali.

Závěr: Výtvarná činnost žáky velmi zaujala. Výtvary jsme nafotili a s fotografiemi pracovali i poté ve třídě. Zkoušeli jsme zvětšovat části fotografií.

Zvířata v zimě – malba temperovými barvami.

Materiály a pomůcky: kartony většího formátu, temperové barvy, houbičky, ploché štětce, kalíšek na vodu, borová větev, paleta na míchání barev.

Nanášení temperové barvy houbičkou.

Po nanesení základní vrstvy (pozadí) děti malovaly plochým štětcem zvíře, které je v zimě venku v přírodě, v lese.

Ryba, kterou jsem viděl v zoo – linoryt.

Materiály a pomůcky: lino, rydla pro linoryt, Kulísek, papíry, tiskařská barva

Nejprve byli všichni žáci seznámeni s bezpečností při rytí rydly. Vyzkoušeli si ostrost různých nástavců i jejich výměnu. Seznámili se s novým tzv. Kulískem (pomůcka pro tisk), s nímž později samostatně tiskli ze svých linorytů.

Dřevěný Kulísek slouží k provádění otisků na lavici, není nutné mít tiskařský lis.

Žáci si předkreslili motiv na lino a zkoušeli nejprve pod vedením pedagoga, později samostatně rýt pomocí rydla.

Poté s pomocí učitele tiskli své linoryty Kulískem.

Popis průběhu projektu:

Projektu se zúčastnilo celkem 5 žáků. Žáci mají lehké, středně těžké, tělesné i kombinované postižení. Žáci absolvovali dvě návštěvy v Zoo Hluboká nad Vltavou. První návštěva proběhla na konci dubna. Žáci nejprve zamířili do výukové místnosti v zoo, kde si mohli prohlédnout mnoho vycpaných zvířat, lebek, kožešin i přírodnin. Paní lektorka jim vše ukázala a dále přinesla živého hada a dvě živé želvy. Žáci si mohli hada nejen prohlédnout, ale také pohladit nebo přímo pochovat. To samé se želvami. Paní lektorka jim řekla vše o hadech a želvách a dále odpovídala na jejich dotazy ohledně zvířat. Žáky tato zvířata velmi zaujala. Dále jsme se šli podívat do samotné zoo. Měli jsme příležitost vidět spoustu zvířat. Někteří žáci si mohli dokonce nakrmit, byly to například surikaty, které si poté načrtli v zoo na papír. Dále krmili také sysly nebo kozy. Pozorovali plameňáky a další zvířata. Druhá návštěva zoo proběhla na konci května. Žáci se vydali rovnou na prohlídku zoo, prohlédli si další živočichy, které minule při návštěvě zoo nestihli. Viděli jsme například tygry, losy, psouny, klokany, lemury, kočkodany a prohlédli si i terária. Proběhlo také krmení zvířat – krmení medvědů bylo velice zajímavé a žáky to velmi zaujalo. Dále krmili například kachny a ryby, kozy nebo také ovce. Při této druhé návštěvě zoo si žáci nakreslili tygra. Další část projektu probíhala ve škole v Arpidě. Žáci výtvarně ztvárnili surikaty, pruhy na zvířatech s rámečkem, připravovali tousty se zvířecími motivy, vyráběli závěsné ovečky, výtvarně ztvárnili „rentgen“ ryb, pečovali o zvířata v Arpidě (kůň a šneci). Návštěvy v zoo se také promítly do další výuky. Zvířata jsme zapojili do výuky matematiky, českého jazyka, ale také například angličtiny, pracovních činností a výtvarné výchovy. Celkem proběhlo 26 hodin. Zjistili jsme, že zvířata ve výuce jsou skvělým motivačním prostředkem i cestou ke zvýšení pozornosti u dětí a budeme v tomto i nadále pokračovat

Pruhy na zvířatech, rámečky

Vyhledání, prohlížení a výběr živočichů s pruhy na srsti nebo na kůži (zebra, želva, korálovec, tygr)

Technika: kresba barevnými suchými pastely, výroba rámečků – koláž z trhaného starého kalendáře (rámečky)

Tousty se zvířecím motivem

Suroviny: toustový chléb, salát, salám, eidam, olivy, rajčátka

Ryby

Technika: roztírání prstových barev hřebenem; aplikace akvarelového spreje do mokrého podkladu na velké ploše; práce se šablonou, kreslení, stříhání a lepení

Ryby jsme vytvářeli postupně z důvodu technologických přestávek nutných k zasychání barev.

Hipoterapeutický kůň, afričtí šneci

Potřeby: kartáče, hřebílka, hřeben, kůň

Hřebelcování koně, česání hřívy, kontakt s koněm, krmení mrkví a jablky

Potřeby: miska, voda, pampeliškové listí, okurky, 2 šneci (oblovky žravé)

Čištění misky na vodu, kontakt se substrátem, mechem a šneky, krmení a pozorování šneků

Angličtina se zvířaty

Pomůcky: laminované kartičky se zvířaty, kartičky s názvy zvířat v češtině a angličtině

Aktivity: procvičování slovní zásoby, přiřazování obrázků a názvů, pantomima, hádání zvířat

Český jazyk se zvířaty

Pomůcky: pracovní list s fotkami zvířat a běžnými přirovnáními používanými v českém jazyce

Aktivity: pojmenování živočichů, čtení a spojování přirovnání se zvířetem, vysvětlení (ne všechna přirovnání odpovídají skutečnosti); kreslení, vybarvování, psaní

Matematika

Počítání – násobilka. Pták kivi - zajímavosti o něm.

Zvířata v barvách

Kombinovaná technika: enkaustika (práce s voskovkami a žehličkou) +koláž

Aktivity: povídání si o barvách a zapojení představivosti, co si pod jednotlivými barvami můžeme představit (černá barva-smutek, zelená barva-energie atd.)

Skupina Mgr. Radky Flíčkové

Popis průběhu projektu

Tohoto projektu se zúčastnilo 6 žáků. Dva žáci 6. ročníku, jeden v 7., dva v 9. a jeden žák v 10. ročníku základní školy speciální, I. díl. Žákům je v rozmezí od 13 do 18 let. Všichni žáci mají středně těžké mentální postižení, nebo kombinované postižení. V zoo pro nás měly pracovnice vždy připravený program – krmení vybraných druhů zvířat, osobní kontakt s kozami, želvou a krajtou, prohlídka areálu, čas pro náčrty, ale i občerstvení, prohlídka pavilonů. Prohlídku doprovázely trpělivé a vlídné komentáře pracovníků. Vždy byl dostatečný čas pro dotazy a následné odpovědi.

Ve škole jsme téma živočichů, které jsme viděli v zoo, zařadili do různých vyučovacích předmětů. V českém jazyce jsme dle čteného textu přiřazovali správné zvíře, četli z knihy Abecedou za přírodou, kde jsou i zvuky některých zvířat, k obrázkům živočichů přiřazovali jejich správný název. V předmětu počty se žáci snažili projít tužkou či fixem bludiště, zorientovat se na ploše a dostat se do správného cíle. Při výtvarné výchově jsme vyrobili stínová kukátka, následně si je promítali při relaxaci ve snoezelenu. Vytvořili jsme zvířecí zápichy, instalovali je a fotili v přírodě. Pracovali jsme s bublinkovou fólií, tvořili tak mraveniště a do něho kreslili fixem mravence. V předmětu Člověk a jeho svět jsme shlédli různé obrázky mravenců, koukali na videa, např. Mravenčí škola, také jsme hráli zvířecí PEXESO, říkali si vtipy. Za doprovodu různých hudebních nástrojů si žáci zatancili a zpívali na píseň Opičí kapela.

Návštěva Zoo Hluboká nad Vltavou

Průběh: Při příjezdu do Zoo Hluboká nad Vltavou nás přivítala milá pracovnice, která nám sdělila průběh naší návštěvy a přibližný harmonogram. Nejprve jsme se, se zastávkou u vlčího výběhu, přesunuli ke krmení sýslů. Žáci si tuto činnost mohli dobrovolně vyzkoušet, dozvěděli se o tom, čím se sýsle živí, jak žije, co má rád, nemá. S asistencí pracovníce jsme mohli vstoupit do výběhu ke kozám a také je nakrmit. Měli jsme štěstí a zahlédli jsme i všechny tygry, kteří odpočívali venku. Prohlédli jsme si také hady, rosomáka, plameňáky, jeleny, antilopy, kamzíky, zkoušeli krmit surikaty a ptáka marabu. Srandovně nám pózoval kočkodan. Tento den nebylo úplně vlídné počasí, i přšelo, ale to nám nebránilo v tom, abychom si celou prohlídku užili. Kvůli dešti, který zesílil, jsme se přesunuli do Vzdělávacího centra, kde jsme měli možnost prohlédnout si vycpaná zvířata, odlitky stop či živočichy, kteří jsou určeny k prezentaci. Ten, kdo se nebál, si mohl pohladit či pochovat želvu nebo krajtu Marečka. Během kontaktu se zvířaty nám pracovnice sdělovala různé informace o zvířatech (kde žijí, čím se živí, jak se o ně správně starat) a odpovídala na otázky žáků. Žáci měli možnost na místě vytvořit náčrty vybraných živočichů, kvůli dešti to nebylo možné venku. Domluvili jsme se, že při příští návštěvě se podíváme do expozice Mraveniště.

Přiřazování názvu zvířat k obrázku, čtení

Motivace: poznávání zvířat ze zoo, povídání o nich

Materiály a pomůcky: zalamované obrázky zvířat ze zoo, kartička s názvem

Průběh: Žáci z hromádky obrázků vybrali ta zvířata, která jsme v zoo viděli. Vzpomínali na to, kde žijí, co žerou, případně zajímavosti, které v zoo zaslechli. K obrázkům se snažili najít vhodný název zvířete tak, aby byl pár obrázek-slovo správný. Nejprve pracovali jednotlivě, poté i skupinově. Proběhla skupinová kontrola a diskuse nad obrázky.

Závěr: trénink popisu obrázku, poznávání, čtení písmen a zopakování informací o jednotlivých druzích zvířat ze zoo, slovní zásoba, diskuse

Výroba stínových kukátek

Motivace: vlastní činnost – následné promítání si zvířecích stínů na zeď ve snoezelenu

Materiály a pomůcky: počítač, tiskárna, papír, nůžky, tekuté lepidlo, průhledný sáček, gumička, rulička od toaletního papíru

Průběh: Nejprve si žáci s dopomocí vyhledávali černobílé obrázky zvířat, která viděli v zoo, na internetu, poté obrázky vložili do Wordu a vytiskli. Bylo potřeba je trpělivě vystříhat. Na ruličku od toaletního papíru připevnit průhledný sáček gumičkou, ostříhat přebytečné části sáčku a doprostřed nalepit vystřižené zvíře.

Závěr: práce s počítačem, tiskárnou, nůžkami, lepidlem, nácvik trpělivosti, těšení se na budoucí hodinu ve snoezelenu.

Prosvícování stínů ve snoezelenu, promítání v projektoru

Motivace: práce s vlastním výrobkem, sledování hry stínů a světla, odpočinek ve snoezelenu

Materiály a pomůcky: místnost snoezelenu, světelná lampa, vodní válec, iPad a relaxační hudba, odpočívací pytel, zátěžová deka, rulička se stínovým obrázkem, baterka

Průběh: Žáci si po příchodu do snoezelenu sami zvolili, kam se kdo uloží a na jakém místě bude odpočívat. Domluvili jsme se na zapnutí vodního válce, který svítí a plavou v něm plastové rybičky, na zapnutí světelné lampy a vybrali relaxační hudbu. Poté jsme prosvěcovali ruličku se stínem baterkou na zeď, zkoušeli jsme také projektor a promítání obrázků na zeď.

Závěr: stínové divadlo vlastních výrobků na zdi

Výroba zvířecího zápichu

Motivace: prohlížení fotek ze zoo, video na internetu, zaměření se na to, jak zvíře vypadá, jakou má barvu

Materiály a pomůcky: počítač, tiskárna, pastelky, nůžky, tavná pistole, klacíky od nanuka

Průběh: Nejprve jsme si prohlédli fotky zvířat ze zoo. Každý žák si zvolil jedno zvíře, které by chtěl vytvořit na zápich, o něm jsme si pustili krátké video. Hovořili jsme o jeho vzhledu. Na internetu jsme vyhledali dané zvíře jako omalovánku a vytiskli si ho. Každý žák si dle přechozí zkušenosti vybarvil to, co si vybral. Vybarvené obrázky jsme společně vystříhali a tavnou pistolí nalepili na klacík od nanuka

Závěr: rozhodnutí pro jedno zvíře, které si vytvoří a nastudování si jeho vzhledu, vybarvení dle skutečnosti, vystřihnutí a instalace na klacík

Bludiště – hledání cesty k cíli

Motivace: soutěživost, popis obrázku, počítání

Materiály a pomůcky: papír s bludištěm, psací potřeba, zalaminované obrázky, kolíčky

Průběh: Žáci si vyzkoušeli samostatnou práci ve své lavici, kdy museli psací potřebou hledat správnou cestu bludištěm jednoho zvířete ke druhému. Také počítat počet živočichů a správně umístit kolíček na výsledek. Količkové úkoly jsou u žáků oblíbenou aktivitou.

Závěr: Žáci se museli zorientovat na ploše, zrakově rozlišovat figuru a pozadí a najít zvířeti správnou cestu.

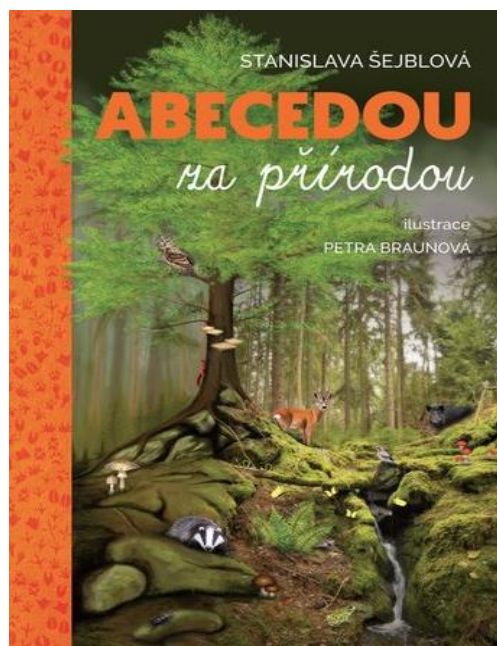
Čtení z knihy abecedou za přírodou

Motivace: práce s obrázkovou knihou, vyhledávání dle zadání, komunikace, rozvoj slovní zásoby

Materiály a pomůcky: kniha Abecedou za přírodou (Stanislava Šejblová)

Průběh: V knize žáci vyhledávali živočichy dle zadání učitele. Společně jsme si přečetli „Gramofon lesa“. Prozkoumali jsme zvuky jednotlivých zvířat na obrázku a žáci se snažili některé hlasové projevy napodobit. Kniha je psána ve verších, doplněna krásnými ilustracemi. Hovořili jsme také o tom, kdo má doma ještě nějaké knihy o zvířatech a zda si pamatuje její příběh

Závěr: připomenutí a procvičení zvuků jednotlivých zvířat

Focení vybarvených zvířat na špejli v přírodě

Motivace: práce a procházka v přírodě, poznávání keřů, trav, kreativní instalace v přírodě, spolupráce

Materiály a pomůcky: zvířata na klacíku, fotoaparát, okolní přírodniny

Průběh: S žáky jsme po domluvě vyrazili do okolí Centra Arpida a dle jejich nápadů jsme jednotlivá zvířata instalovali do přírodnin, poté je fotili. Žáci si při této činnosti užili mnoho srandy. Zvířata instalovali do prostředí, ve kterém žijí, ale i do vymyšlených. Žáci pracovali ve skupině, společně se radili a komunikovali.

Závěr: spolupráce na focení jednotlivých scén, mezi sebou, práce s fotoaparátem

Zpěv písně Opičí kapela – Svěrák, Uhlíř

Motivace: pohyb, zpěv, hra na libovolné instrumenty

Materiály a pomůcky: píseň na youtube, instrumenty, kytara

Průběh: Nejprve jsme si píseň Opičí kapela vyslechli na youtube. Žákům se zalíbila, má veselou melodii. Žáci si v průběhu hodiny hudební výchovy vybrali každý svůj instrument, na který hráli a mohli si ho během písně kdykoliv vyměnit. P. učitelka Michela nám ji zahrála i na kytaru.

Závěr: zpěv spojený s pohybovými aktivitami, hra na různé hudební nástroje

Čtení a přiřazování správných obrázků

Motivace: poznávání živočichů na obrázků, nové informace, opakování starých, práce ve dvojici, komunikace, rozvoj slovní zásoby

Materiály a pomůcky: zalaminované obrázky, textové tabulky

Průběh: Žáci si s učitelem nejprve, za pomoci techniky brainstormingu, zopakovali, co ví o zvířatech na obrázcích, které učitel ukazoval. Žáci se rozdělili do dvojic dle svého přání, každá dvojice dostala jednu tabulku s popisem čtyř zvířat. Společnými silami pročítali text a ve dvojici se domlouvali na tom, které zvíře patří k danému textu. Po doplnění celé tabulky následovala společná kontrola. Na závěr hodiny jsme si vyhledávali a říkali vtipy o zvířatech.

Závěr: technika brainstorming, opakování znalosti o zvířatech, práce ve dvojici, možnost projevení svého názoru, čtení textu, přiřazování, popis obrázku, společná kontrola

Skupina Mgr. Pavly Lukešové

Tisk z kartonové matrice

Pro výrobu papírové matrice byly využity zbytky papírové lepenky. Žáci si podle svého zájmu vybrali oblíbené zvíře, společně pak vyhledávali podobnost částí těla zvířat a geometrických tvarů. Tvary s pomocí obkreslili na lepenku. Stříhání tvarů proběhlo s dopomocí vzhledem k úrovni motorických schopností žáků a tloušťce kartonu. Dále žáci rozmísťovali geometrické tvary do formátu papíru a s pomocí vytvářeli podobu zvířete podle svého přání.

V další hodině pracovali s tiskařskou barvou, kterou nanášeli válečkem nebo štětcem na matici. Poté přikládali barevný papír a prováděli tisk „Kulískem“. „Kulísek“ byl pro ně nový nástroj, se kterým se nejprve seznámili a užili si příjemného dotyku kuliček a vyzkoušeli si různé možnosti pohybu a tlaku.

Kostry zvířat

Při návštěvě zoo žáky velmi zaujaly vystavené exponáty, zejména kostry zvířat. Zajímali se, co je uvnitř těla zvířat, jak tělo funguje a jak je umožněn pohyb. Na základě jejich zájmu jsme vybrali tuto techniku. Žáci byli nejprve seznámeni s ukázkami této techniky na obrázcích. Poté si vybrali zvíře, jehož kostru chtějí ztvárnit a v základech se seznámili s částmi kostry (obratle, lebka, kosti). Pak připravili podle instrukcí materiál – natrhanou buničinu, kuličky z buničiny na obratle a klouby atd. Pak pomocí lepidla fixovali (s dopomocí) kousky buničiny do tvaru kostry vybraného zvířete.

V průběhu další hodiny si žáci vyzkoušeli práci s prašným pastelem:

- rozmazávání na kousku papíru
- roztírání pastelu prstem a celou dlaní
- pozorování mísení barev a změny barevných tónů

Další hodinu pak kolorovali obrázek zvířete na základě výše uvedené techniky.

Tisk balonkem

Žáci si při této aktivitě vyzkoušeli netradiční práci s barvou, kdy temperové barvy nanášeli na papír balónkem. V otištěných tvarech jsme pak společně hledali tvary zvířat, které pak do obrázku dokreslili fixem nebo pastelkou. Žáky tato aktivita velmi bavila a uvolnila jejich zábrany v případech, kdy se báli, že „se něco nepovede“ nebo že se při malování ušpiní.

Povrchy těla

Při návštěvě zoo jsme měli možnost vnímat hmatem strukturu povrchu těla u živých zvířat (želva, had, kozy a ovce) i u exponátů v edukační místnosti (vycpaná zvířata a ptáci, kůže krokodýla apod.). Ve škole jsme pak na tyto zážitky navázali, připomenuli si na obrázcích, jak může být tělo zvířat kryto – srst, peří, šupiny, krunýř atd. Poté si žáci vyzkoušeli hmatem rozpoznat různé přírodní materiály (peří, vlna z ovce, šupiny, srst z králíka, vlasy, parůžek atd.). Ujasnili si pojmy měkké x tvrdé, teplé x studené, jemné x hrubé, příjemné x nepříjemné. Na závěr jsme udělali relaxační chvíli při hudbě, kdy děti vnímaly pohlazení peříčkem a kožešinou.

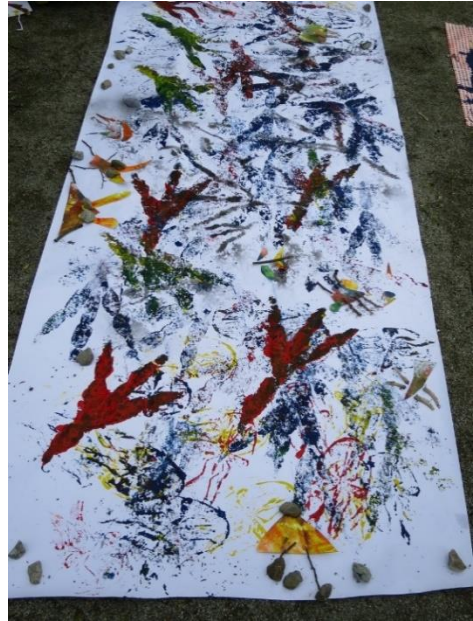

Stopy

Při návštěvě edukační místnosti v zoo zaujal některé žáky panel se stopami zvířat, kdy zkoušeli hádat a přiřazovat, kterému zvířeti stopy patří. Navázali jsme na tento zážitek při hodině a ukázali si stopy dalších zvířat na obrázcích a na internetu, při vycházce jsme pak prozkoumali i reálné stopy zvířat (psa, srny a ptáčků) otištěné v mokré hlíně. Na základě těchto zkušeností jsme pak zrealizovali venkovní projekt Stopy. Žáci na velký pruh papíru nejprve nanесли sítkem tenkou vrstvu písku, do které z větviček a klacíků vyskládali stopy zvířat, pak stopy klacíkem či prstem vyrývaly do písku. Tvary stop jsme pak zvýraznili postříkem tuše v rozprašovači. Dále si pak žáci jeden po druhém nazuli na nohy předem připravené matrice, zvolili si barvu a na velký pruh papíru pak otiskli své stopy. Společné dílo pak dotvořili otisky přírodnin (větvíček, listů).

Aboriginal Art

V rámci této aktivity se žáci seznámili nejen s netradiční výtvarnou technikou, ale pojali jsme tento projekt multikulturně, jako seznámení s novou zemí, zvířaty a původními obyvateli a jejich životem. Nápad vznikl v zoologické zahradě, kde jsme u výběhu klokanů objevili ukázkou malby původních australských obyvatel, která děti zaujala. Ve škole jsme si pak společně našli další ukázky tradičních maleb, seznámili jsme se zvířaty, které v zemi žijí a v základech se žáci seznámili i se způsobem života původních obyvatel Austrálie. Ve výtvarné části si žáci nejprve vybrali zvíře, které chtějí malovat, podle šablony obkreslili s dopomocí obrýs, který vybarvili. Po zaschnutí vytvářeli na siluetě zvířat vzory tečkovaním. Zvíře jsme jim pak pomohli vystříhnout a žáci si vybrali pozadí, na které zvíře nalepili a pozadí ještě dotvořili pomocí tečkovaných vzorů.

Co žije v trávě? - stříkání akvarelovými barvami přes přírodniny

První část této aktivity probíhala venku, kdy jsme si společně ukázali a pojmenovali různé druhy rostlin, pozorovali život v trávě (brouky, žížaly, luční kobylinky apod.). Žáci si pak nasbírali různé druhy listů, květů a větviček a naskládali je do tvarů hmyzu a dalších zvířátek. Takto vytvořené tvary jsme

pak přestříkali vodou a akvarelovými barvami ve spreji a sledovali mísení barev, barevné přechody. Po zaschnutí barev pak žáci dokreslovali fixem oči a zvýraznili vybrané části těl zvířat.

Mravenci cestičky

V rámci návštěvy zoo jsme shlédli i expozici s mravenci. Děti bavilo pozorovat různé druhy mravenců, zkoumaly jejich obydlí a nejvíce je zaujaly tubusy, kterými mravenci procházeli přes část místnosti. Na základě tohoto zážitku jsme vytvořili tuto výtvarnou aktivitu. Do papírové krabice s vyšším okrajem jsme vložili kuličku namočenou do barvy a sledovali vzniklé stopy. Děti při této aktivitě trénovaly jemnou motoriku a prostorovou orientaci při držení a pohybu krabičkou tak, aby kulička nevypadla a také koordinaci ruce – oko, při sledování kuličky při pohybu krabičkou. Vzniklé obrázky jsme dotvořili buď nalepením siluety mravence, nebo dokreslením mravenců tuší, podle schopností žáků.

Skupina Mgr. Kateřiny Jakšičové

Vyprávění zážitků ze zoo

(Co se nám nejvíce líbilo, jaká zvířata jsme viděli, co si pamatujeme o jednotlivých zvířatech, dramatizace chování zvířat)

S žáky jsme si dlouhou dobu povídali o jednotlivých zvířatech, které jsme viděli, co pro nás bylo nejzajímavější, která informace pro ně byla velkým překvapením. V průběhu vyprávění žáci napodobovali zvuky jednotlivých zvířat. V případě, že dané zvíře neznali, zvuk si vymýšleli a následně jsme je porovnávali se zvuky nalezenými na internetu.

Animals

Seznámení se s názvy jednotlivých zvířat v anglickém jazyce, práce s interaktivní tabulí – doplňování anglických ekvivalentů českých názvů, zpěv písní v AJ – Old McDonald had a farm.

Hodiny AJ, které probíhají 1x týdně jsou rozdělené podle různých témat na celý měsíc. Pro měsíc listopad jsme tedy využili téma Animal, kdy jsme se konkrétně zaměřili na domácí zvířata. Žáci se seznámili s názvy zvířat v cizím jazyce, zazpívali si písničky a společně pracovali na plnění jednoduchých úkolů na interaktivní tabuli.

Výtvarné tvoření

Nakresli Mirka (had) nebo Žofku (želva), kterou jste viděli v zoo (dokončení obrázků, které jsme začali v zoo)

V hodině výtvarné výchovy a pracovních činností žáci dokončili obrázky načrtnuté v zoo. Pro dokončení výtvorů většinou zvolili práci s pastelkami.

SNOEZOLEN „Život pod hladinou“

(relaxační dechová cvičení, promítání a poslech hudby s vodní tematikou)

Ve speciálně vybavené místnosti určené pro relaxaci jsme si všichni představovali, jaké to je žít pod vodou. Žákům byla na projektoru puštěná vizualizace mořského světa, kterou jsme doplnili o „zvuky moře“. Žáci nejdříve pouze relaxovali a snažili se o nácvik správného dýchání. Následně jim byly zapůjčené předměty z různých materiálů, kterými napodobovali pohyb ryb na dně.

Výtvarné tvoření – Kapr

(využívání kombinovaných technik)

Žáci vyráběli kapra, který byl nejdříve obkreslen a následně pomalován (buďto vodovými barvami nebo za pomoci bublinkové folie).

Canisterapie

Využití canisterapie, kdy žáci měli možnost porovnávat chování domácího zvířete se zvířetem divokým.

Skupina Mgr. Petr Švehla

Materiál a pomůcky

kreslicí plocha-čtvrtka A4
temperové barvy
špachtle nastříhané z kartonu
černý fix

Provedení

Na dolní část papíru vytlačíme barvy z tuby (např. šedou, bílou, černou...). Z kartonu vystříháme různě široké obdélníky, které použijeme jako špachtle. Špachtli dáme pod barevnou linku a pak táhneme směrem nahoru. Použijeme další špachtle a vytvoříme další hady. Barvu necháme uschnout.

Na podložku si vymáčkneme trochu černé barvy. Okraj čisté špachtle do ní namočíme a přetáhneme přes uschlé barevné čáry. Když jsou všechny barvy úplně suché, dokreslíme černým fixem stromy, okna, střechy...

2.) Technika: tažená barva - zvíře - myška a vzory (propojení s MAT a smyslovou a rozumovou výchovou)

Materiál a pomůcky:

černý karton A4

bílý papír A5

tužka, pravítko

černý fix (např. CENTROPEN, DOCUMENT 0,5 mm, PERMANENT –M-)

šablona myši

ostré nůžky

lepidlo

Provedení

Papír A5 si upravíme na rozměr např.: 13 x 19 cm a rozdělíme na dílky. Každý dílek vyplníme jiným vzorem.

Na zadní stranu vzorovaného papíru si obkreslíme myš. Myšku vystříháme tak, abychom nepoškodili zbylý papír.

Zbytek vzorovaného papíru nalepíme na levou stranu černé čtvrtky, vystříženou myš na pravou stranu

Šablona:

3.) Technika – mozaika, ryba

Mozaika z vlnité lepenky

Materiál a pomůcky

kreslicí karton 21 x 21 cm

vlnitá lepenka

zbytek černého papíru → oko, raznice kruhu o průměru 1,6 cm

tužka

pravítko

černá pastelka + ořezávatko

nůžky

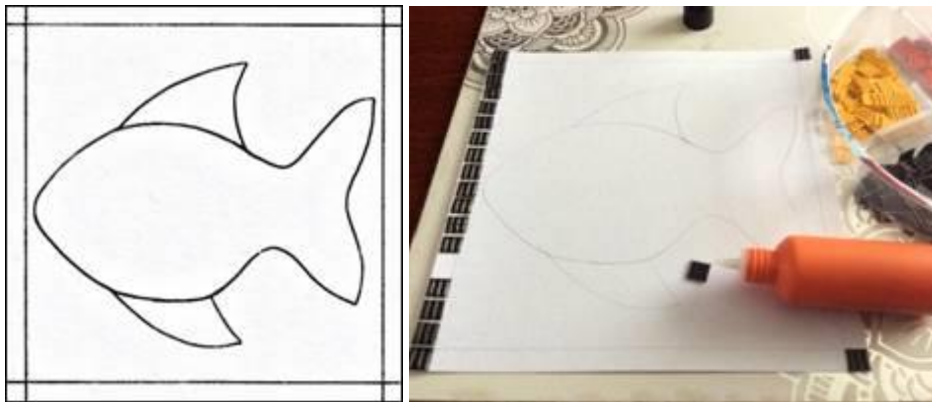
lepidlo

Provedení

Vlnitou lepenku nastříháme na 1 cm velké čtverečky a rozdělíme podle barev.

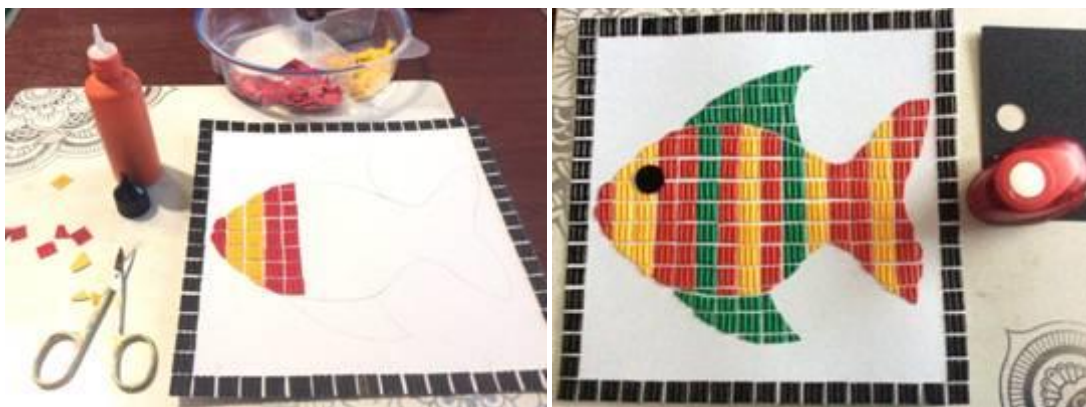
Na karton 21 x 21 cm narýsujeme 1 cm široký rámeček. Do středu nakreslíme rybu. Nalepíme rámeček z vlnité lepenky. Mezi čtverečky necháváme malou mezeru.

Nalepíme hlavu, tělo a ploutve.

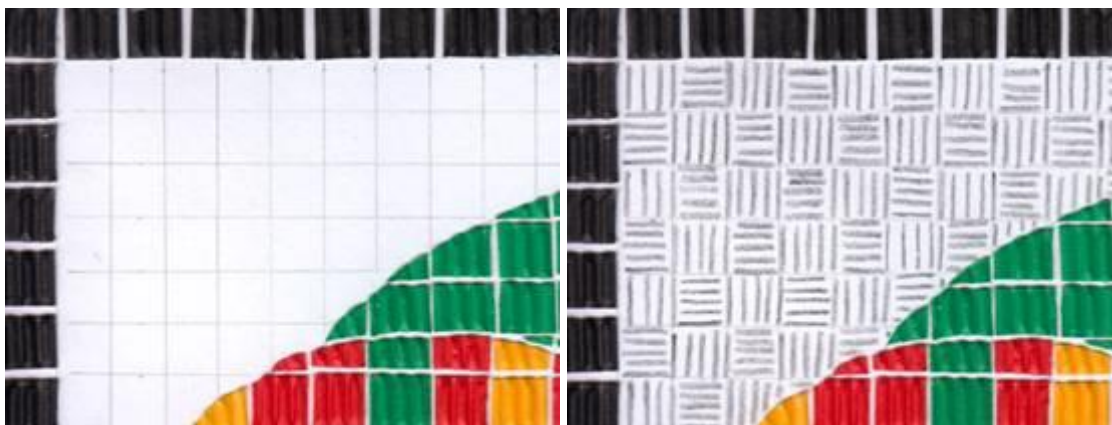
Podle potřeby čtverečky zastřiháváme, aby se vešly do nepravidelných tvarů.

Z černého papíru vystříháme oko a přilepíme.

Na pozadí si narýsujeme mřížku ($a = 1$ cm). Na tužku netlačíme.

Čtverečky vyplníme jednoduchým vzorem z čárek.

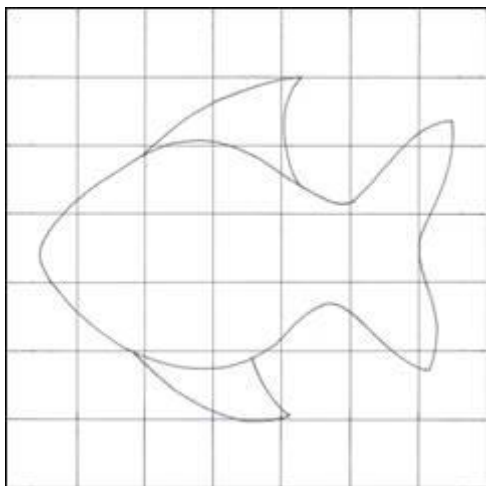

Z pěnovky vystřihneme detaily, které nalepíme na pozadí.

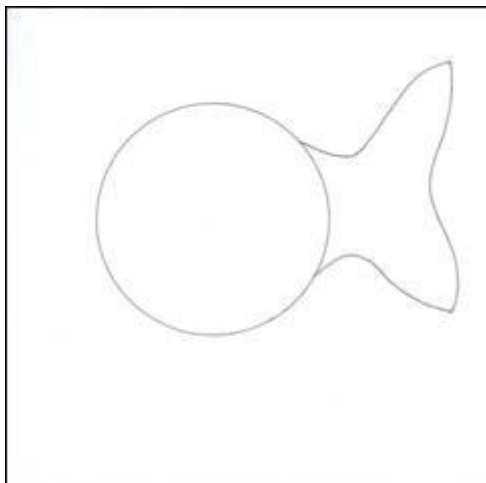

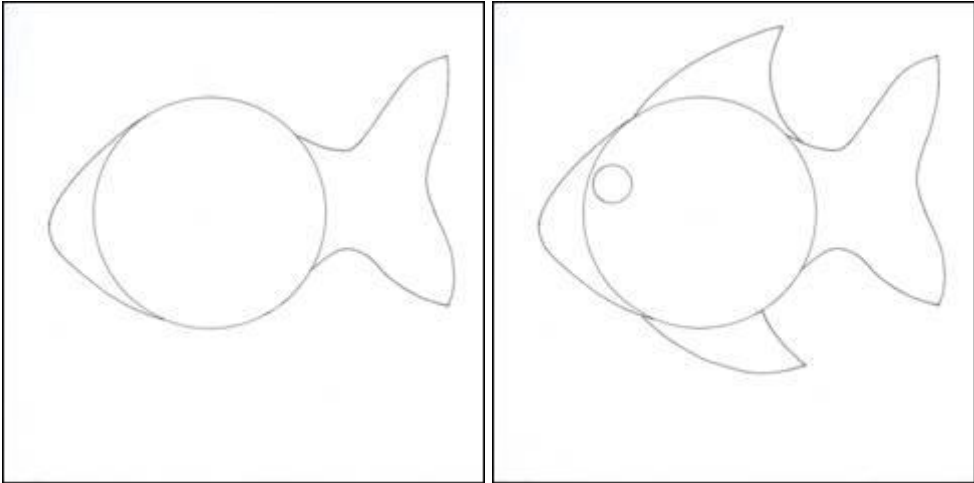
Jak nakreslit rybu

Varianta 1

Varianta 2

Výstupy a prezentace projektu

Projekt byl prezentován na konferenci pro pedagogy a pracovníky v kulturních institucích pořádané Zoo Hluboká nad Vltavou.

Průběžně byly dílčí aktivity projektu prezentovány v Newsletteru centra Arpida a na výstavních plochách v budově centra Arpida.

V závěru projektu byl projekt prezentován na výstavě výtvarných prací v Zoo Hluboká nad Vltavou. Tato výstava je přístupná široké veřejnosti a potrvá do konce července 2023.

Výstava keramické plastika zvířat v centru Arpida

